

Nr 220.

Av herr **Lindhagen**, om revision av fredsanslagets rubricering, disponerande och belopp.

Till den kombinerade freds- och försvarsfrågan hör också de enskilda fredsföreningarnas organisation. Ett anslag därtill förekommer fortfarande på tredje huvudtiteln.

Enligt vunnen erfarenhet äro i Sverige dessa föreningar väl många. De konkurrera ofta ganska meningslöst med varandra. De bli på detta sätt ett följande efter regeringarnas utrikespolitik hemma och i folkförbundet. I stället för att bilda *en front underifrån*, som söker stimulera regeringspolitiken att mera än som sker inlåta sig på de naturliga och oefftergivliga grundvalarna för freden.

Det kan således ifrågasättas, att den internationella fredsbyrå i Genève, unionen av folkförbundsföreningarna, kvinnornas speciella internationella organisation från 1915 för »fred och frihet», andra och tredje internationallerna liksom den nybildade enskilda »världssamlingen för fred» borde åtminstone samverka på något sätt för de huvudsakliga riktlinjerna, som tiden kräver av freds rörelsen såsom en helhet.

Den nya »Världssamlingen för fred» har funnit ett namn, som eggat och förpliktar. Det gäller att taga fasta på det, men också att draga ut konsekvenserna. Den första konsekvensen måste bli att avveckla dess fyra programpunkter, som förklarligt nog röja sin hemorts rätt hos segerfreden och röra sig med formella konstruktioner utan utsikt mot fredens kungsvägar. Ett undantag i alla fall är en liten aning om de senare, instuckna i den fjärrpunkten som finner en räddning uti ett förord för »en maskinell organisation», som skall göra susen. Asiens och Afrikas folk, även kanske med orätt kallade med det förringande namnet de »färgade raserna», möter ingen öppen famn i programmets fyra anvisningar men så mycket mer i det levande namnet, vilket en gång måste producera sitt fruktbara och monumentala innehåll.

Den interparlamentariska unionens och nordiska interparlamentariska förbundets ideologi och praktik böra i sanning även samarbeta med övriga enskilda i ovan nämnda riktning revolutionerande fredsföreningar. Det är för litet tidsenligt, synes mig, även för de förra att fortfarande *ligga stilla och spela fredsflöjt i vassarna, skygga för tidens vreda böljor*.

*

De svenska fredsföreningarna äro uppdelade i ett antal specialorganisationer, som mena det bästa men arbeta under ekonomiskt fattiga och ideellt trånga livsförhållanden.

En replikpunkt för en ny födelse är som sagt »namnet» Världssamlingen för fred, som även har en svensk sektion. Det längst vittgående programmet och den mest omfattande organisationen ute bland folket har svenska

freds- och skiljedomsföreningen med tillika de äldsta traditionerna i svenska freds rörelsens historia.

En på höjderna inflytelserik fredsorganisation är informationsbyrån för fredsfrågor, nu nära sammanslagen med svenska föreningen för nationernas förbund. Det senares namn är ingen fanfar, men den har ett inslag i sitt program, som går förbi Världssamlingens för fred med sina positiva riktlinjer. Föreningen vill enligt sitt program nalkas och diskutera de djupgående orsakerna till krig och rustningar. Med andra ord föreningen vill komma fram mot den kommande Messias, den internationella rättsordningen.

För att nå något i denna riktning synes inom styrelsen rubriken uti tredje huvudtiteln, kallad upplysningsarbete för freden, böra utbytas mot upplysningsarbete för den internationella rättsordningens förutsättningar och tillkomst. En kommitté inom styrelsen har på uppdrag inkommit med ett förslag till formulering, vilket ännu ej varit föremål för styrelsens och eventuellt årsmötets beslut. Det har ofta i riksdagen framhållits, att ett organiserat arbete för världsfred är förtjänt av minst samma anslag som består skytteföreningarna för deras militära assistans att öva medlemmarna i att träffa »pricken», såsom representerande ett människohjärta.

Ett missförhållande med den nuvarande ordningen är också att fredsanslaget icke som tidigare fördelas av riksdagen på regeringens förslag. Regeringen föreslår nu blott ett totalbelopp, som sedan fritt fördelas av regeringen eller praktiskt taget av utrikesministern. Det leder till att föreningarna få stå med mössan i sin hand och tigga anslag av utrikesdepartementet, som givetvis ej anser sig föranlett utdela anslag till andra föreningar än dem, som anses lojalast stödja departementets utrikespolitik för tillfället.

På grund av vad sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen ville besluta att:

1) hädanefter det i tredje huvudtiteln upptagna anslaget till »upplysningsarbete för freden» i stället anvisas under rubriken »upplysningsarbete om den internationella rättsordningens förutsättningar och utvägar för deras förverkligande»;

2) under denna förändrade rubrik höja det äskade fredsanslaget från 30,000 kronor till enahanda belopp, som beviljas det frivilliga skytteväsendet;

3) göra det förbehåll för anslaget, att det beviljas förträdesvis föreningar, som i sina stadgar upptagit det syfte, den nya rubriceringen angiver;

4) föreskriva att hädanefter Kungl. Maj:ts förslag till anslaget även skall innefatta förslag till fördelning, som jämväl underställes riksdagens prövning med rätt för Kungl. Maj:t att sedan göra särskilt påkallade modifikationer.

Anhålles om slutlig remiss till sammansatt stats- och utrikesutskott.

Stockholm den 23 januari 1938.

Carl Lindhagen.